

Intentieverklaring voor oprichting van een coöperatie voor het OV-betaalsysteem door de OV-concessiehouders in Nederland

5 november 2013

De ondergetekenden nemen in overweging dat:

- a) het openbaar vervoer in Nederland ('OV') in het algemeen en elke (potentiële) reiziger en concessiehouder in het bijzonder gebaat is bij een betrouwbaar en efficiënt OV-betaalsysteem in de ruimste zin van het woord;
- b) thans in Nederland een nationaal interoperabel OV-betaalsysteem bestaat - bekend onder de naam "OV-chipkaart" - waarmee elke reiziger overal in Nederland voor elke OV-modaliteit kan betalen, en de concessiehouders de wens hebben om een nationaal interoperabel OV-betaalsysteem te continueren;
- c) elke concessiehouder de infrastructuur van dit systeem als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle concessiehouders beschouwt;
- d) in het kader van de ontwikkeling van het OV-betaalsysteem rekening gehouden wordt met de mogelijke toetreding van nieuwe aanbieders van betaalsystemen en introductie van nieuwe betaalwijzen, waarbij de concessiehouders primaire verantwoordelijkheid dragen voor de inrichting van betaalsysteem en zich hierbij rekenschap geven van de integrale maatschappelijke kosten en baten van het systeem;
- e) binnen het OV-betaalsysteem tenminste vier publieke belangen geborgd moeten worden, te weten:
 - Het belang van de reiziger om gebruik te kunnen maken van een robuust, efficiënt en betrouwbaar OV-betaalsysteem dat continu beschikbaar, veilig, toegankelijk, eenvoudig, gebruiksvriendelijk, betaalbaar en transparant is;
 - Het belang van de efficiënte uitvoering van (monopolistische) activiteiten voor het in stand houden van het OV-betaalsysteem, en legitieme bepaling van tarieven voor exploitatie van dit systeem;
 - Het belang van de toegankelijkheid van het OV-betaalsysteem voor marktpartijen;
 - Het belang van de beschikbaarheid van data ten aanzien van vervoersstromen, voor onder andere regionale en landelijke optimalisatie van het openbaar vervoer en de concessieverlening;
- f) de concessiehouders daarnaast ook eigenstandige belangen hebben bij het OV-betaalsysteem, bijvoorbeeld vanwege de directe koppeling met het interne financiële controlsysteem en de eigen sturingsinformatie;
- g) concessieverleners en concessiehouders in het openbaar vervoer een permanente samenwerking zijn aangegaan in het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (NOVB) en dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu een wetsvoorstel in voorbereiding heeft dat het mogelijk maakt regels te stellen om publieke belangen te borgen;
- h) besluiten ter zake het OV-betaalsysteem kunnen worden genomen door de concessiehouders zelf, of door overeenkomsten in het NOVB, concessies openbaar vervoer en wet- en regelgeving;
- i) besluiten zorgvuldig genomen moeten zijn. Onder zorgvuldige besluitvorming binnen het NOVB wordt verstaan dat de technische en financiële consequenties van besluiten voldoende in kaart zijn gebracht, dat met alle relevante partijen afspraken zijn gemaakt over de financiële dekking van besluiten; en dat besluiten zijn genomen op basis van consensus;
- j) zij een voldoende gedeeld beeld nastreven over de gewenste besturing en inrichting van het OV-betaalsysteem en op basis daarvan structureel willen samenwerken;
- k) de gewenste besturing en inrichting van het OV-betaalsysteem de genoemde publieke belangen borgt, alsmede de eigenstandige belangen van reizigers en concessiehouders, in overeenstemming met onder meer het mededingingsrecht;

en komen het volgende overeen:

Doel en onderwerp van de samenwerking

1. De ondergetekenden wensen dat alle vervoersbedrijven met een concessie voor openbaar personenvervoer, als bedoeld in de Wet Personenvervoer 2000 ('concessiehouders') structureel samenwerken op het gebied van de gezamenlijke infrastructuur ten behoeve van het OV-betaalsysteem, vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid om reizigers zo goed mogelijk te bedienen;
 - De samenwerking borgt een toekomstvast model waarin concessiehouders op structurele wijze overleg kunnen voeren en op vooraf vastgelegde wijze besluiten kunnen nemen, in elk geval met betrekking tot het OV-betaalsysteem;
 - Met 'gezamenlijke infrastructuur' wordt bedoeld op essentiële faciliteiten van het OV-betaalsysteem waarvan alle concessiehouders gebruik maken en waarop concurrentie tussen de concessiehouders niet mogelijk en/of wenselijk is en/of nadelig is voor de reiziger;

- Concessiehouders hebben, voor zover zij daar invloed op kunnen uitoefenen, een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een voor de reiziger optimale prijs-prestatieverhouding van die infrastructuur;
 - Hierbij zal de samenwerking bijdragen aan een robuust en efficiënt OV-betaalsysteem dat continu beschikbaar, veilig, toegankelijk, eenvoudig, gebruiksvriendelijk, betaalbaar en transparant is;
2. De concessiehouders richten ter zake de samenwerking een coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid op ('Coöperatie'), waarvan het lidmaatschap enkel mogelijk is bij het hebben van een geldige concessie als bedoeld in de Wet Personenvervoer 2000;
- Niet-concessiehouders kunnen geen lid worden van de Coöperatie maar kunnen wel toetreden tot het OV-betaalsysteem;
 - Als een vervoersbedrijf ophoudt concessiehouder te zijn, wordt het lidmaatschap beëindigd of overgedragen aan een nieuwe concessiehouder;
3. De samenwerking via de Coöperatie is gericht op het opzetten van een gelijkwaardig speelveld ten aanzien van de belangen van alle concessiehouders en hun invloedsoefening met betrekking tot het OV-betaalsysteem;
- Vanuit de samenwerking wordt gezamenlijk invloed uitgeoefend op i) de set aan regels, procedures, minimumeisen en voorwaarden die tezamen het OV-betaalsysteem definiëren ('het scheme') en ii) op de specificaties van de basisdienstverlening (zijnde alle niet-concurrerende diensten binnen het OV-betaalsysteem die aan concessiehouders geleverd moeten worden);
 - De samenwerking staat het streven naar efficiëntie en betere dienstverlening door innovatie niet in de weg en anticipeert op ontwikkeling van het OV-betalen waarbij nieuwe betaalwijzen en betaalsystemen worden geïntroduceerd in het OV-betaalsysteem wanneer zij tot aantoonbare voordelen leiden;

Inrichting van de samenwerking

4. De Coöperatie heeft verschillende verantwoordelijkheden welke in de statuten van de Coöperatie worden vastgelegd:
- Nemen van strategische besluiten ten aanzien van de inrichting en uitvoering van de basisdienstverlening voor het OV-betaalsysteem. Besluiten worden genomen op basis van een zakelijke rechtvaardigingsgrond;
 - Zorgdragen voor de uitvoering van zorgvuldig gemaakte afspraken in het NOVB en implementatie van eventuele toekomstige wet en regelgeving met betrekking tot het OV-betaalsysteem;
 - Invullen van de rol van provider van het scheme;
 - Uitvoeren van gezamenlijk opdrachtgeverschap en, voor zover relevant, contractbeheer ten opzichte van partij(en) die de basisdienstverlening en eventueel aanvullende dienstverlening ten behoeve van OV-betaalsysteem leveren;
 - Uitoefenen van de rechten en plichten als aandeelhouder in de deelnemingen van de Coöperatie;
5. De Coöperatie neemt het eigendom van de aandelen van Trans Link Systems B.V. ('TLS');
- Randvoorwaardelijk voor het nemen van het eigendom is een voldoende gedeelde visie over de toekomst van het OV-betaalsysteem en de rol van TLS;
 - Randvoorwaardelijk is overeenstemming over de omvang en financiering van die aandelentransactie;
 - Randvoorwaardelijk is een structuur waarmee de Coöperatie in haar vermogensbehoefte voorziet, waarbij een beroep op de leden kan worden gedaan ten behoeve van een lening of borgstelling;
6. De Coöperatie kent de volgende organen:
- De Algemene Ledenvergadering ('ALV'), waarin de concessiehouders als leden stemrecht hebben;
 - Het Coöperatiebestuur ('Bestuur'), waarvan de Bestuurders voldoende onafhankelijk zijn van de leden;
 - Eventueel de Raad van Toezicht ('RvT'), waarvan de leden eventueel met een staffelsysteem door de ALV worden benoemd;
7. Besluitvorming in de (ALV van de) Coöperatie wordt zodanig ingericht dat geen enkel lid zelfstandig een besluit kan forceren of in strijd met de redelijkheid en billijkheid kan blokkeren, zodanig dat de besluitvorming slagvaardig blijft;
- Besluiten waarvan van te voren is bepaald dat ze cruciaal zijn, vereisen unanimititeit van de ALV;
 - Overige besluiten worden genomen op basis van een nader te kwalificeren meerderheid;

- De meerderheid wordt bepaald proportioneel aan de stemzwaarte. De stemzwaarte per lid wordt na initiële vaststelling door de ALV periodiek door het bestuur van de Coöperatie vastgesteld aan de hand van een door de ALV vastgesteld reglement;
 - Elk lid kan zich beroepen op een arbitrageregeling indien zij zich onrechtvaardig benadeeld acht door de uitkomst van een stemming in de ALV.
8. De leden betalen contributie aan de Coöperatie enkel om aan de organisatiekosten van de Coöperatie te voldoen;
- De hoogte van de contributie per lid is gerelateerd aan de onder 7 vermelde stemzwaarte;
9. De Coöperatie en haar deelnemingen hebben geen winstdoelstelling, tegelijkertijd worden verliezen voorkomen;
- Indien een deelneming winst heeft gemaakt boven kostendekkingsgraad met risico-opslag, worden de tarieven in het erop volgende jaar ter zake de dienstverlening door die deelneming naar beneden bijgesteld en in het geval van verlies, kunnen tarieven naar boven worden bijgesteld;
 - Eventueel gemaakte winst boven kostendekkingsgraad met risico-opslag wordt aangewend voor investeringen in de gezamenlijke infrastructuur of het versneld afbetalen van verplichtingen;

Vervolgstappen

10. De ondergetekenden werken gezamenlijk en in goed overleg voor 1 april 2014 een leidraad voor ontwikkeling van het OV-betaalsysteem uit. Deze leidraad is richtinggevend voor het (initiële) handelen van het Bestuur;
- In de leidraad wordt een gedeelde visie beschreven met betrekking tot gewenste toekomstige functionaliteiten van het OV-betaalsysteem;
 - In de leidraad wordt de gewenste basisdienstverlening ten behoeve van het OV-betaalsysteem gedefinieerd;
 - Indien uit de gedeelde visie op het OV-betalen blijkt dat een outsourcingonderzoek noodzakelijk is worden hier in de leidraad nadere afspraken over gemaakt;
 - Afhankelijk van de uitkomst van een eventueel outsourcingonderzoek, wordt in de leidraad vastgelegd of een functionele en eventueel organisatorische scheiding van dienstverlening ten behoeve van het OV-betaalsysteem (waar deze thans gebundeld is binnen TLS) wenselijk is en hoe en wanneer deze scheiding desgewenst ten uitvoer wordt gebracht;
11. De concessiehouders werken, parallel aan het opstellen van de leidraad, gezamenlijk en in goed overleg de benodigde stukken uit voor de oprichting en governance van de Coöperatie. In deze stukken worden afspraken gemaakt over:
- De wijze van besluitvorming: waaronder beslisrechten (mandaat) van organen en wijze van stemmen;
 - De wijze van bepaling van de stemzwaarte;
 - De wijze van vermogensverschaffing en vermogensopbouw van de Coöperatie in lijn met een vastgestelde vermogensbehoefte;
 - De wijze waarop de statuten van TLS worden gewijzigd nadat de Coöperatie de aandelen van het huidige TLS verwerft, zodanig dat deze aansluiten op de statuten van de Coöperatie;
12. De uiteindelijke governance wordt finaal vastgesteld door de gezamenlijke concessiehouders in een 'go/no-go-beslissing' vóór juni 2014:
- Deze beslissing vindt plaats na toetsing van de principes en bepalingen van de governance aan de opgestelde visie en leidraad;
 - Deze beslissing vindt plaats na (informele) toetsing door de Autoriteit Consument & Markt ('ACM'), indien dit wenselijk wordt geacht, en ACM bereid is tot een dergelijke (informele) toetsing.

Aldus ondertekend door de OV-concessiehouders van Nederland: